

Europas fredshjørne i Norden

Taler

Christopher Hornsrud

Dato

13 april 1906

Sted

Kristiania

Omstendigheter

Arbeiderpartiets landsmøte

1 Efterat Fagforeningernes sangforening ved 10-tiden havde sunget Nils Collett Vogts glødende og manende sang "Den var vor denne jord, den var vor", til toner af den unge norske komponist Peter Reidarson, ønsket partiets ordfører Chr. Hornsrud repræsentanterne velkomne, idet han udtalte:

5

Mine damer og herrer repræsentanter!

Paa centralstyrets vegne har jeg den ære at byde eder vel mødt til vort forestaaende ansvarsfulde arbeide.

10

Efter snart to aars forløb siden vort sidste landsmøde er det ganske naturligt under stigende interesse, at vi denne gang mødes til kritik og planlægelse af vor fremtidige politik.

15

Jeg ser mig bestyrket heri af den usedvanlig sterke repræsentation, som her træder sammen.

Vi har idag en saa alsidig repræsentation fra land og by, ja praktisk talt fra Lindesnæs til Nordkap, at den fortjener navn af Norges folketing. Vort

20

landsmøde repræsenterer det arbejdende folks interesser i langt højere grad end noget storting.

For nærværende knytter der sig desuden ganske ekstraordinære interesser til dette møde af hensyn til fjoraarets mange begivenheder.

25

Vi, som har havt med partiets ledelse at gjøre, vi skal staa til regnskab for alle vore handlinger, alt hvad vi har talt og skrevet under denne krise.

30 Landsmødet har ret og pligt til at kræve partiets tillidsmænd - kræve os all til regnskab for enhver handling, vi har udført som partiets repræsentanter - ikke bare for mulig direkte overtrædelse af de vedtagne programbeslutninger, men ogsaa for vor stilling til partiets taktiske enhed.

35 Herunder maa ganske selvfølgelig centralstyret staa med det første og største ansvar - og det ikke bare for egne handlinger, men tildels ogsaa for de andre tillidsmænds handlinger.

Centralstyret skal simpelthen staa til ansvar for alt, saa langt det har havt
40 virkemidler til sin raadighed.

Vi er os dette bevidst, idet vi indbyder landsmødet som vor høieste inappellable domsmyndighed til kritik af vor handlinger.

45 For vor fremtidige stilling som et enigt sterkt parti udad er dette nødvendigt, naar det kun sker inden saglighedens grænser.

Naar partiets enhed ikke altid har været tilstede i ønskelig grad, da skriver dette i de fleste tilfælde sig formentlig nærmest fra mangel paa greie og udtømmende
50 lovbestemmelser til opnaaelse heraf.

Skylden er sandsynligvis mere af institutionel end individuel art.

Hidtil har nemlig vort parti staaet uden betryggende kontrolmiddel i lovs form
55 mod brud paa taktikk og program.

Centralstyret har derfor ikke vejet tilbage for at trække nytte af fjoraarets lærepenge, idet vi har fremlagt lovforslag tilsigtende at holde partiets repræsentationsenhed oppe.

60

For enkelte vil vistnok en saadan lovforandring ved første øiekast opfattes som en unødigt tvang, men ved nærmere eftersyn, maa denne betænkelighed vige for nødvendigheden af partiets enhed.

65 Forresten er denne tale om tvang mere en indbildning end en realitet; thi i de store principalsager der skal vi være enige, og i de smaa kan vi uden offer være

enige. Og hvad den enkelte mener at tabe indad i "frihed", det vinder partiet som helhed udad i styrke.

70

Dette er den nærmeste, den taktiske side af unionssagens indvirkning paa vort parti. Forøvrigt tillægger ikke vi socialdemokrater unionssagens løsning den samme betydning som de andre partier. Selvfølgelig tog vi del i denne, men det skede i første række, for at opløsningen maatte foregaa med fredelige midler.

75

Og at dette lykkedes, det sætter vi foran som det største ved hele sagen.

Vor tro paa socialdemokratiets evne til at fremme fredssagen fik - trods alt - ny næring ved unionskonfliktens løsning i Karlstadoverenskomsten.

80

Ud fra den opfatning er det, at vort fremtidige arbejde uomgængeligt skal ta sigte paa at gi fredssagen stadig ny næring i norsk politikk - og derigjennem Sveriges ogsaa.

85 Vi pligter at bygge videre, hvor de borgerlige partier slap.

Vi pligter at bygge videre paa den etablerede fredszone og derved skabe den platform, som Sveriges fredsdemokrati skal staa paa i kampen mod militarismen paa hin side Kjølen.

90

Hermed er ogsaa vor stilling til den nye norske grænsefestningspolitik og de partier, som bærer denne frem, fastslaat.

Vi norske socialdemokrater skal være de nye grænsefestningers første fiende.

95

Og saa skal det under de kommende kampe vise sig, hvilke partier det er, som bygger paa Karlstadoverenskomsten som en virkelig fredstraktat.

100 Jeg vover at hævde, at kun de partier, der tar konsekvensen af Karlstadoverenskomsten med varig fred fra svensk side for øie - kun de partier har ret til at føre det store ord om fred og broderskab i Norden.

Europa har længe havt sit "urolige hjørne", hvad Europa nu trænger, det er et "fredshjørne".

105

Sveriges og Norges socialdemokrater vil ta arv af Karlstadoverenskomsten med denne skjønnede opgave for øie.

110 Vi har set, hvilke svære løft vore svenske partifæller tog for: "Retfærdighed mod Norge! Fred med Norge!"

Vi tør trygt bygge videre paa deres retfærdigheds- og fredssindslag som vore mest betryggende grænsefæstninger.

115

Hvad borgerpartierne forgjæves leder efter, det ligger for socialdemokratiet klart i dagen - nemlig fællesinteresserne.

120 Kun ved at bringe disse i forgrunden, stat og stat imellem, menneske og menneske imellem, kan "fred paa jorden" naa frem af taagernes talemaader og omdannes til virkelighed.

125 Naar Sverige idag sender os sine repræsentanter, nemlig d'hrr. Lindquist, Lindblad, Wickmann, Hansson, da hilser vi dem velkommen som de første budbærere om fred og god forstaaelse i Norden.

130 Vi hilser dem som de første kulturbygmestre, der skal planlægge Europas fredshjørne i Norden. Vi hilser dem med haandslag over de raserede grænsefæstninger til kamp mod militarismen og kapitalismen uanset paa hvilken side af Kjølen disse kulturfientlige uvæsener maatte befinde sig.

135 Saaledes skal socialdemokratiets mænd og kvinder haand i haand danne en eneste stor international broderkjede, der engang skal omslutte den ganske jord til menneskeslegternes økonomiske frigjørelse.

Som vor fiende, kapitalismen, er international, saa maa ogsaa socialismen altid vedbli at være det.

140 I forvisningen om, at Det norske arbeiderparti aldrig vil glemme dette - aldrig glemme sin kampstilling til det samfundsbeskyttede tyveri - udbytteretten - aldrig glemme sin stilling som proletariats repræsentant for de dybeste dybder i samfundet, erklærer jeg herved

Det norske arbeiderpartis 19. landsmøde, Norges folketing, for aabnet.

Derpaa sang sangforeningen arbeidermarseillaisen "Nu dages det brødre".

Kilde

150 Det norske arbeiderpartis 19. landsmøde 1906. Referat.

Emner

Innenriks, Landsmøtetale, Partipolitikk, Union, Utenrikspolitikk

URI

155 <https://www.virksommeord.no/tale/europas-fredshjorne-i-norden>

160

165

170

175

180